

השבת של רבי נחמן עברסלב

לזכרון נצח מורינו ר' ישראל בער אודסר בן ר' אייזיק שלמה, זצ"ל

שבת כי תצא

א לא יהיה כלי גבר על אשה ולא ילבש גבר ... (כב,ה)

יש ואשה זה בחינת אמת ואמונה. וצריך לזהר שלא להחליף כליהם ובגדיהם, שלא יהיה נכשל באשה זרה, חס ושלום, שהוא בחינת כפירות ואמונות כוזביות, כי אמת הוא בחינת הדעת ואמונה הוא דבר שאין בו טעם, אך עיקר האמונה על ידי האמת בבחינת צדק כד אתחברת באמת וכו'. כי מי שחפץ באמת לאמתו הוא מבין במי צריכים להאמין, אבל מי שמטעה את עצמו וכרוך אחר הבלי העולם ויש לו פניות של כבוד וממון ותאוות עולם הזה הוא מחליף ומהפך הסדר, כי באמת מה שאפשר לשכל אנושי להבין, מצוה להבין הדבר על בריו ומה שאי אפשר להבין צריכין לסמך על אמונה, כמו שכתוב בהתורה "ויסב אלקים וכו'", וזה בחינת אמת ואמונה. והעיקר שיהיה הכל באמת לאמתו וכל זה אי אפשר לבאר בכתב ולא בעל פה, כי עיקר שלמות האמת והאמונה הוא לכל חד כפום מה דמשער בלבה, כמו ששמעתי מפיו הקדוש ז"ל, אבל הנוטים מן האמת מחמת הבלי העולם, הם מהפכים הסדר ובמקום שצריכין אמת, דהיינו בחינת דעת להבין הדבר על בריו, הם אומרים שמבטלין דעתם וסומכין על אמונה, ובמקום שצריכים אמונה, הם אומרים שחפצים רק להבין האמת בדעתם.

הנפשות; ולתורה אי אפשר לזכות, כי אם על ידי ענוה ושפלות בתכלית, היינו שיהיה בורח מן הכבוד ולא יסתכל על כבוד עצמו כלל, ואז דייקא יוכל לזכות לתורת חסד ולהעלות על ידה אלו הנפשות ולהוציאם מזולתא דגלותא, ולגדל כבוד השם יתברך על ידי זה ולהחזירו לשורשו, כמבאר בפנים. (הלכות שלוח הקן, הלכה ג לפי אוצר היראה - כבוד, אות טו)

... למען ייטב לך והארכת ימים ... (כב,ז)

מ באר בספרים סגלות כמה מצוות, שמצוה זאת מסגלת לבוא על ידה למעלה הזאת ולעניין זה, ומצוה האחרת מסגלת לזכות על ידה למעלה אחרת, וכעין שמצינו במצוות ציצת מבאר להדיא בתורת משה: "למען תזכרו ועשיתם את כל מצוותי וכו'", וכן: "ולא תתורו אחרי לבבכם וכו'", וכמו שמבאר באמת בגמרא המעשה של זה שבאו הציצית וטפחו לו על פניו, ועל ידי זה ניצול מזונות; וכן בתפלין כתיב: "למען תהיה תורת ה' בפיך וכו'", וכן לכל מצוה ועבדא טובה יש לה סגלה מיוחדת שיכולין לזכות על ידה לאיזה מעלה ומדרגה. ואף על פי כן אם רואה האדם שקיים מצוה זאת ולא זכה לזה העניין והמעלה הזאת, אל יפול לב האדם מזה כלל, כי בוודאי כל דברי התורה וכל דברי רבותינו ז"ל אמת ויציב, ואסור להרהר אחריהם כלל, אך אין אנו מבינים דרכי השם, כי מאד עמקו מחשבותיו, ומי יודע דרכיו יתברך? ואולי השם יתברך העלה העבדא והמצוה שלו לצורך תקון גבוה ונפלא עוד יותר? וכעין שאמרו רבותינו ז"ל בעניין שלוח הקן וכבוד אב: הרי שאמר לו אביו וכו', היכן אריכת ימיו של זה וכו', אלא לעולם שכלו ארץ. ועוד יש בזה כמה וכמה בחינות שנעלמו מבני אדם ואי אפשר להבינם בשלמות, והכל בשביל הבחירה. ויהיה איך שיהיה, על כל פנים זה הטוב שעושה לעת עתה, בוודאי אינו נאבד לעולם, כי לית רעותא טבא דאתאביד. (הלכות סימני בהמה וחיה טהורה - הלכה ד, מ"ט לפי אוצר היראה - מצוות ומעשים טובים, ו'). ועיין עוד מזה התחזקות, נ"ה)

וזה בחינת האיסור "לא יהיה כלי גבר על אשה", שבמקום שצריכין אמונה, בחינת אשה כנ"ל, לא יהיה עליה כלי גבר, שהוא בחינת אמת, בחינת דעת, שלא ירס לחקר שם להבין הדבר בדעתו. ולהפך לא ילבש גבר שמלת אשה, שבמקום שאפשר להבין האמת, שהוא בחינת גבר, בחינת "חגור חרב" על ירך גבור הודך והדרך. והדרך צלח רכב על דבר אמת וענוה צדק וכו'... שזה נאמר על התלמיד חכם האמתי שלוחם מלחמתה של תורה ומברר דרכי התורה באמת לאמתו. וכמו שפירש רש"י שם, שזה נאמר לעניין מלחמתה של תורה, ועל שם זה נקרא גבר. ואסרה התורה עליו שילבש שמלת אשה, שהוא בחינת אמונה, כי במקום שיכולין לברר האמת בדעת, צריכין לבררו על פי דרכי התורה ולא להפך האמת והדעת האמתי ולשקר בהאמת על ידי אמונה של שקר וכו'. וכל זה אי אפשר לברר רק מי שחפץ באמת לאמתו, ואינו מטעה את עצמו יכול להבין, לפום מה דמשער בלביה, היכן הדעת האמתי שראוי לסמך עליו, מאחר שרואין שמגלה דעת אמתי כזה. ומה שאי אפשר להבין, בודאי צריך לבטל דעתו נגדו ולסמך על אמונה, אבל לא להפך, חס ושלום, למאס בהדעת האמתי ולבטל דעתו נגד הכסילות שאין רואין שם שכל אמת. וה' אלקים אמת יורה האמת ויתן אמת ליעקב ויורנו בדרך האמת לאמתו כל ימי חייו לעולם, אמן ואמן. (הלכות רבית - הלכה ה, אות נב)

(ספר אבי הנחל א' - מכתב סד)

מכתב

בי"ה, אור ליום ד' אלול תשבי"כ.

עצמי ובשרי, שיש לו לב חזק ותקיף ללבש רוח גבורה ללחם מלחמת ה' להכניע זְהַמַּת הַשֶּׁקֶר של המינות ואמונות כזביות, ולהגדיל ולפאר ולפרסם שם הצדיק האמת ההולך לפנינו ובכחו הגדול והנורא מאד יתקן גם אותי גם אותך גם את כל העולם כמו שהוא עתה. שלום וחיים וכתובה וחתימה טובה.

הקשר אשר בנינו, וכל מה ששמעת ממני מסוד נוראות גדולת הצדיק האמת לא דבר קטן הוא, כי הוא מעשה גדולה עמקה ונוראה שאי אפשר לשער במות, ואם יאמר החכם לדעת לא יוכל למצא. לכן אחי, חזק ואמץ, וראה והבן וחכם וזכר היטב כל הדברים ששמעת מכבר, ותזכר בכל פעם עצם גדלתו ונוראותו כחו של זקן שבזקנים דקדשה שאנו חוסים בו, שבעצם כחו יתקן הכל ויתפך הכל לטובה בעזרת ה' יתברך. ואני עיני צופיות ומייחלות לה' שיצמח על-ידי זה ישועתך הנצחית להתקרב לה' יתברך באמת בתוך כלל ישראל.

כבר עברה השנה ופרחה במהירות רבה, ומתקרבים לימי ראש השנה, ותתחיל לברך במחשבתך שהחינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה שהוא ראש השנה הקדוש, שנוכה אז להתוועד יחד בתוך הקבוץ הקדוש של הצדיק, שיועד עניין ראש השנה לעמקא, וכח החסד הנפלא והנורא של ראש השנה שממשיך הצדיק יגן ויעזר לך ולביתך, שלום וחיים וכל טוב.

כי יקרא קן צפור לפניך ... (כב,ו)

ש נשמות שנפלו על ידי מעשיהם הרעים, ורחוקים מן הקדשה ומטלטלים בגלות, בזולתא דגלותא, והם בבחינת "כי יקרא קן ציפור לפניך וכו' והאם רבצת וכו'". כי כל הנפשות שורשם בכבוד השם יתברך, והכבוד הוא בחינת 'אם כל ח'י', והכבוד רובץ ומרחף על הנפשות הנ"ל כאם על הבנים, להגן עליהם לבל ישתקעו חס ושלום לגמרי בזולתא דגלותא. וצריכין להשתדל לזכות באלו הנפשות ולהוציאם מהגלות, לקרבם לחסם יתברך, ואז לפי בחינת יציאת הנפשות מהגלות, כן יוצא הכבוד כביכול מהגלות, כי שם שורש נפשים, היינו בכבוד כנ"ל.

ועל זה מזהיר הכתוב: "לא תקח האם על הבנים", היינו שיהיה לבל יקח הכבוד לעצמו עם הנפשות, היינו שלא יקרב אלו הנפשות בשביל לגדל כבודו, חס ושלום, כי אז לא יוכל להוציא הנפשות מהגלות, כי אי אפשר לקרב אלו הנפשות לחסם יתברך כי אם על ידי התורה, שהיא שורש כל

... עשני יהוהי כסר וטם בלעם. הפואליק פפציק קתאיות ...

כל מה שמתגדל ומתפאר שם הצדיק יותר מתגדל ומתפאר שם השם יתברך ביותר. (קל"מ ב, סז)

טוב להגיד ולשיר **נַחַם נַחֲמֵם נַחֲמֵם נַחֲמֵם** מאומן לזכות לכל הישועות

אם אמנם אין דעתי צלולה ואין עמי דברים מחמת היסורים הקשים והמרים העוברים עלי, לא עליך, אך מעצם אהבתך אשר בלבי הכרתני עצמי לדבר עמך לטובתך הנצחי, כי אני יודע שלבך בפנימיות נכסף מאד להתקרב לה' יתברך באמת, וה' יתברך ישים מלים בפי באפן שאפעל למען ייטב לך לעד.

כל אחד, על-ידי חטאיו, גורם הסתלקות אור אלקותו יתברך, שעל-ידי זה אין יכולים לידע מה' יתברך, חס ושלום. ועיקר התקון שלנו ושל חטאי כל הדורות הוא רק על-ידי הצדיק שהוא הרועה שלנו האמתי שמקרב כל הרחוקים והנדחים, שכלם ישו בו לה' יתברך באמת, ויעמדו על עמדם, שלא יפלו בדעתם מכל מה שעבר עליהם, יהיה איך שיהיה. רק להתחיל בכל פעם מחדש, בכח החסד חנינם שהמשיך הצדיק בעולם.

עיקר התגלות אלקותו ומלכותו יתברך לכל באי עולם הוא על-ידי בחינת זכרון, שצריכים לשמר את הזכרון מאד, ועיקר הזכרון הוא להתגבר מאד לקשר היטב במחו ובדעתו אור הזריחה הקדוש והנורא שמאיר הצדיק לכל אחד בכל עת. וכל זמן שלא נמשך דעת הצדיק לתוך הלב היטב עד שלא נשכח אותו לעולם, אזי עדיין אין יודעים ממנו יתברך כלל.

עלינו לשמוח בכל עת בכל עז שהבדילנו מן התועים החולקים עלינו בגאווה ובוז. ה' יתברך ברחמיו יתן בלבנו להתחזק להכין עצמנו על ראש השנה הקדוש, ונזכה לכתיבה וחתומה טובה, לחיים טובים ארכים ולשלום.

המעתיק המצפה לישועתך בכל יום ובכל עת.

ישראל דב אודסר

שיחות

(מרי ישראל אודסר, זצ"ל - המשך)

§ ... כל העניין של רבנו הוא למעלה מן הטבע, כל דיבור שגילה, אפילו מה שכבר יש דוגמא, זה שיצא מפיו, התורות שלו, העולם לא יודעים, הם חושבים שזה "נועם אלימלך", זה "קדושת לוי" מהרב מברדיטשוב, מה? הוא היה יותר מ"קדושת לוי"? יש עוד ספר, יש "ליקוטי מוהר"ן" גם כן, כמו שיש "קדושת לוי", "נועם אלימלך", ככה יש "ליקוטי מוהר"ן", אבל זה עניין מיוחד, רבנו הקדוש אמר: "אני, אני עוד מכל העולם", אפילו הרב מברדיטשוב היה גאון וצדיק, ורבנו הקדוש שיבח אותו, אבל אם היה יודע מרבנו, הוא היה כמו רבי נתן, תלמיד רבנו בתכלית הביטול, אבל ככה הוא היה אצלו, גדול הדור, פאר הדור, אבל יש עניינים פלאים נעלמים מהעולם, זה עניין רבנו, כל נפש שזוכה להתקרב לרבנו באמת, זה עניין פלא, כי רבנו הקדוש יש לו עסק עם כל אחד ואחד, הוא מדרוך אותו כמו שצריכים להדריך אותו... רבנו הקדוש מדבר מזה, הוא מפרש הפסוק: "אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל", כל דיבור של הצדיק, הוא מדבר דיבור אחד, ואתה מקבל מה שאתה צריך. בהדיבור של הצדיק, יש בו הכל, כל מה שכל אחד צריך, בדיבור אחד, ורבנו הקדוש מפרש זה הפסוק, "אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל", הדברים שדיבר משה: אל כל ישראל, כל אחד מה שהוא צריך, "אל כל ישראל", "אל כל ישראל", כל אחד מוצא מה שהוא צריך...

§ היה יכול להיות הפתק בלי "תלמידי היקר", "מאד היה קשה לי לרדת אליך להגיד לך", מה זה? באמצע הוא מוסיף "תלמידי היקר"...? נו, לברמנש יכול לקבל את זה? מה? הוא אינו למדן, הוא איש פשוט, מה? "תלמידי היקר"? "ועלך אמרתי"? כמוני, כמו שאני יודע, הוא גם כן חושב, הפתק היה צריך להיות ללוי יצחק, אבל לא ישראל בער, מזה רואים התחזקות כזה, שרבנו כמו אצל השם יתברך, כתוב, יש פסוק: "אשכון את דכא" מי שהוא מדוכא, עד דכא, "אשכון את דכא", ורבי נתן הוא היה אצלו בתכלית הביטול, הוא ראה את האור של רבנו, הקדושה של רבנו... אז הוא היה בענינות כזה, זה גם כן היה קשה לו לקבל "תלמידי היקר", רבי נתן הוא היה אצלו אפס ואין, כי אי אפשר להיות בלי רבנו... הוא ראה את גדולת רבנו, אז הוא נתבטל לגמרי! לא היה לו שום מחשבה של כבוד, של גאווה, אני תלמיד רבנו הקדוש, אני זוכה לשמוע תורות כאלו, מעשיות כאלו, והוא היה אפס ואין, הוא הבין שהוא רחוק מהשם יתברך לגמרי, נגד רבנו? אבל הוא היה גאון, אני לא כלום,

אדרבה הוא היה עניו, זה חכמה גדולה, איש כזה, יהיה אפס ואין? איך זה? זה למעלה מן הטבע, זה רבנו הקדוש האיר עליו, רבנו הקדוש זה כלי כזה, "אשכון את דכא", שיהיה אצלו אפס ואין, אם לא, אז לא יכול לקבל מרבנו, ואני אפס ואין ממש! הוא היה גאון, ואני ממש כלום, וזה הפתק בא פתאום, בלי הכנה, כלום, היה מעשה של שבעה עשר בתמוז, כמו שכתוב בהפתק: "וסמן י"ז בתמוז", אני לא יכול לטפל בך, אני הייתי מסוכן מאד, הייתי מדוכא כזה, שהייתי חולה נפש, ונפילתי לעצבות כזה, לשיברון לב כזה, אין רפואה לזה... וזוה נברא הפתק!

סיפור

(ספר ימי מוהר"נת [רבי נתן] - סימן מ)

© ... במוצאי אותו שבת פרשת נח הנ"ל, ספר [רבינו ז"ל] לפנינו המעשה של השני בנים שנחלפו (ספורי מעשיות י"א), ומתחלה דבר מפ"ב וכו' ואמר לעניין זה שיש היכלי התמורות ששם נחלפין לפעמים הנשמות, ואמר שכבר ארע מעשה כזה, שהיה מלך שהייתה בביתו שפחה וכו' וספר כל המעשה הנ"ל של השני בנים שנחלפו, כי כך היה אצל כל מעשה שהתחלת ספור כל מעשה היה על ידי שדברו לפני מאיזה עניין, שעל ידי זה היה לו אתערותא דלתתא לספר אותה המעשה, מחמת שהיה אצלו איזה שייכות וקשר להעניין שספרו לפניו עם המעשה הקדוש שהיה צריך לגלות כפי השגתו הנוראה, וכן ברוב התורות היה מעין זה, שעל פי רוב גילה תורה מעין אותה השיחה שספרו עמו העולם, וכל זה אי אפשר לצייר כי אם מי שהיה עומד אצלו אז והיה לו מוח בקדקדו להסתכל על זה, היה רואה נפלאות השם ונוראותיו אצל כל תורה ושיחה שגילה, בפרט אצל המעשיות שגילה, בפרט אצל המעשה הנוראה הגדולה מכלם שהיא המעשה האחרונה של השבעה בעטלערס, ומעט מזה יבאר עוד לקמן במקומו.

עצות ותפילות

(לקוטי עצות - שבת, ה-ז)

• על-ידי נדר, דהיינו שידר איוהו נדר ויקיים מיד, על-ידי-זה זוכה לענג שבת, שהוא בחינת אכילה בקדשה. והזוכה לבחינת ענג שבת, אז אין צריך לצום, כי פועל באכילתו מה שפועל על-ידי הצום, היינו להכניע הכעס, ולהחזיר לעצמו חכמתו, שהוא צלם אלקים המאיר בפניו, ועל-ידי-זה אויביו נופלים לפניו (לקוטי מוהר"ן א', סימן נו).

• אכילת שבת יקרה וקדושה מאד, כי אכילת שבת נעשה קדשה ואלקות גמור, בלא תערבת סיגים כלל, ואין חלק להסטרוא אחרא מאכילת שבת כלל וכלל, כי אכילת שבת קדש הוא כל אלקות, כל קדש. ועל-ידי אכילת שבת נתבטל הכעס, כנזכר לעיל, וכל שלטני רגזין כלוהו ערקין ואתעברו, ואז כלא אהבה ושלום (שם).

• גם צריכין להרבות בצדקה, ואז יזכה גם לשלום רב, היינו שיזכה לשלום שיש לו פה, על-ידי ענג אכילת שבת עם הצדקה. שיש שלום שאין לו פה, היינו שיש שלום בין בני-אדם, אבל אין יכולין לדבר זה עם זה. אבל על-ידי אכילת שבת עם הצדקה זוכין לשלום שיש לו פה, היינו שהשלום בשלמות, שמדברים זה עם זה, כי הפה נשלם באור גדול בשעת אכילת שבת (שם).

• ... ובכן יהי רצון מלפניך ה' אלקי ואלקי אבותי, שתעזורני ותושיעני ותזכני לענג שבת בשלמות באמת, ואזכה לקבל שבתות בקדשה גדולה ובשמחה וששון וחדוה רבה ועצומה. ולהתענג על ה' בשבת קדש בכל מיני ענג, ולהרבות בסעדת שבת בכל מיני מעדנים בקדשה ובחזוה גדולה, ולא יהיה אצלי שום קפדא על הוצאות שבתות וימים טובים. "תערך לפני שלחן נגד צוררי דשנת בשמן ראשי כוסי רווייה".

• ותחנני מאתך ברחמיך הרבים, ותעזורני ותושיעני ותזכני מהרה לאכילה דקדשה, שיהיה אכילתי תמיד בקדשה גדולה בבחינת ענג שבת, ועל-ידי-זה אזכה להכניע והשפיל ולשבר בכלי השונאים והאויבים להשבת אויב ומתנקס, וכל הקמים עלינו לרעה כלם יכרעו ויפלו, ותפר עצתם ותקלקל מחשבתם מהרה. ותזכני לדעת באמת איך להתנהג בענייני תעניות, כי איני יודע כלל איך להתנהג בזה כי אם עליך לבד אני סומך עצמי באמת, שתדריכני באמתך ותלמדני איך להתנהג בענייני תעניות, וכרצונך אעשה: (לקוטי תפילות א' - מתוך תפילה נו)

אמר רבי ישראל אודסר, זצ"ל:
"למה להיות תלויים בנויים?
צריכין לקנות דירות שלנו [באומן]
שניסע לאומן לדורי דורות..."
(המיישים יום לפני הסתלקותו)